

divé potvrzení«, nevybočuje z rámce úmyslného uvedení politické správy v omyl a nemůže jako zvláštní úmysl poškozovací ve smyslu § 197 tr. zák. býti uznán. Zbývá tedy jen úmysl, poškoditi finanční správu na jejím právu na nerušený dozor při dovozu z ciziny a na důchodkových právech, který však kryje se úplně s tímže požadavkem skutkové podstaty podvodu dle odstavce prvního rozsudku. Dle toho nemůže býti pochybným, že oboje jednání, jak pokus podvodu, tak i domněle dokonáný podvod, čelilo k témuž posléze uvedenému výsledku poškozovacímu a že vylákání nepravdivého osvědčení okresní politické správy bylo jen jedním z prostředků k uskutečnění téhož podvodu, který byl podniknut, však pro překážku odjinud v to přišlou nedokonán. Za takových okolností nemělo toto vylákání nepravdivého osvědčení okresní politické správy přičítáno býti stěžovateli jako zvláštní dokonáný podvod vedle nedokonaného podvodu, tvoříc jen součást tohoto zločinného jednání. Postup nalézacího soudu jest právně pochybený i bylo zmateční stížností Josefa S-a, brojící proti němu z důvodu § 281 čís. 10 tr. ř. vyhověti.

Čís. 910.

Pro skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 93 tr. zák. pokud se týče dle § 98 písm. b) tr. zák. jest lhostejno, že se ho pachatelé (dělníci) dopustili v zájmu jednotnosti odborové organizace.

(Rozh. ze dne 17. srpna 1922, Kr II 198/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. února 1922, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 93 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů čís. 5 a 10 § 281 tr. ř. Po stránce formální vytýká, že nalézacím soudem nejsou uvedeny důvody pro výrok, že stěžovatelé byli smluveni. Než výtky je nesprávná. Nalézací soud zjišťuje v rozhodovacích důvodech, že na šachetní schůzi jámy J. dne 3. dubna 1921 bylo usneseno, že všichni horníci jámy J. musí vstoupiti do odborové sociálně demokratické organizace a že sedm vůdců křesťansko-sociálního dělnictva musí býti ze závodu odstraněno; že osazenstvo jámy J. bylo dne 4. dubna 1921 plakátem — obžalovaným Antonínem K-em vyvěšeným — vyzýváno, aby dříve nezačalo práce, dokud nebudou ze závodu odstraněni příslušníci křesťansko-sociální strany, v plakátě jmenovaní; dále, že se osazenstvo před ranní směnou v cechovně usneslo, že nesjede do dolů, neodstraní-li závodní správa jmenovaných sedm horníků ze závodu; konečně, že vyjednávání s horními úředníky minulo se výsledkem, a že došlo, když po příchodu horníků z jámy J. a z jámy i koksovný F. některý ze shromážděných vykřikl »Ven s nimi, ale nebíti je« — k činům, o které jde. O tato předchozí zjištění opírá se zřejmě výrok nalézacího soudu, že násilí na sedmi křesťansko-sociálních dělnících bylo aktem smluveným a hromadným. Ne-

příčí se zásadám logického myšlení, odvodil-li nalézací soud ze zmíněných zjištění závěr, že stěžovatelé a ostatní členové sociálně demokratické organizace věděli o usnesení ze dne 3. dubna 1921, jakož i o tom, kterých osob usnesení se dotýká, a že zmíněný výkřik byl znamením, aby osazenstvo provedlo toto usnesení samo a odstranilo sedm křesťansko-sociálních horníků-vůdců ze závodu svémocně, když toho nebylo dosaženo vyjednáváním s úředníky; a dospěl-li takto soud pak ku přesvědčení, že stěžovatelé — odstraňující na onen výkřik osoby, o které šlo, násilně z cejchovny — jednali ve vědomém, týmž úmyslem se nesoucím spolupůsobení, a dal-li tomuto přesvědčení výraz výrokem, kterého neodůvodněná výtku se dotýká. Po stránce hmotněprávní dovozuje stížnost, že úmysl stěžovatelů nesměřoval k omezení osobní svobody soukromých účastníků, nýbrž k zachování jednotnosti odborové organizace hornické; že stát — přikazuje odborovým organizacím dělníků důležité úkoly veřejného života, zejména co do ujednání a zachování smluv o pracovním poměru se zaměstnavateli — má největší zájem na tom, aby v jednotném území hospodářském byla jednotná organizace odborová; že stěžovatelé hájící jednotnost svazu horníků proti »útokům« jednotlivců smýšlení křesťansko-sociálního, jednali z důvodů, veřejnosti prospěšných a vývojem veřejného života a státem uznaných; že svoboda jednotlivce je podřízena zájmům veřejným a chráněna proti veřejnosti jen, pokud tato má zájem na osobní svobodě jednotlivce; že zákon — střetne-li se zájem jednotlivce s protichůdným zájmem veřejným — dává vždy přednost zájmu veřejnému; této zásadě že jest se přizpůsobiti soudnictví, ježto úkolem trestního práva je hájení zájmů společnosti proti útokům jednotlivců; jednání stěžovatelů — směřující k tomu cíli, by dělník vstoupil do odborové organizace — bylo neseno úmyslem mravně a s hlediska veřejného zájmu opodstatněným, pročež nenaplnuje skutkové podstaty § 98 tr. zák. a tím méně skutkové podstaty § 93 tr. zák. Než těmito vývodům nelze přisvědčiti. Stížnost nevystihla správně vůdčích myšlenek spisu, jí dovolávaného, totiž díla Dra Františka Kleina »Das Organisationswesen der Gegenwart«, má-li za to, že pisatel — v souhlasu s judikaturou říšského soudu německého — odmítá použití ustanovení trestního práva zejména o vydírání »na činy, předsevzaté organizacemi za účelem uskutečnění jejich snah, zájmů a cílů«. Zmíněný spis vychází ze zásady, že normy civilního a trestního práva, jinak soužití upravující, platí stejně pro organizace a mají, byly-li porušeny jednáním organizace neb u příležitosti tohoto jednání, pro organizace stejné následky jako pro jednotlivce; spis probírá pak, jak organizace se vyvinuly a vyvíjejí, jak cílů svých se domáhají a jak co do činnosti organizací zachovaly se správa a soudnictví a dospívá takto k závěrům, které vrcholí ve větách: 1. organizace vyrostly tu a tam mnohdy přes právní řád, který měl by je ovládati, nelze však pokládati vše za nové právo, čeho teď ve skutečnosti se užívá; 2. uzákonění všeho, co se dosud stalo, aniž se trestalo a odčinilo, muselo by způsobiti zdivočení, jímž by asi trpěli všichni; 3. každý nechť domáhá se uskutečnění oprávněných zájmů svých anebo zájmů stavovských, než nesmí býti používáno prostředků nedovolených ani přemíry energie; 4. těžce by se dalo ospravedlniti, aby organizacím bylo propůjčeno jakési postavení přednostní, aby se jim dovolovalo více, než jednotlivcům a to jedině proto, že jsou silnější jednotlivce; 5. úkolem zákonodárství jest, aby

určilo, přihlížeje ku poměrům stávajícím, vrchní hranici přípustného uskutečňování vůle organizací a neporušitelné minimum svobodné vůle jednotlivců. Dílo zmiňuje se ovšem i o případě, který byl předmětem rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu vídeňského ze dne 12. března 1906 čis. 19.784 (sb. čis. 3166), neoznačuje však důvody tohoto rozsudku, jak stížnost tvrdí, přímo jako strojené a nucené, nýbrž podotýká přesněji, že skutek a skutková podstata nečiní asi přes příliš dojmu trestnosti a že proto důvody rozsudku jsou částečně strojeny a nuceny; nehledě ani k tomu, že v tomto případě bylo útisku použito proti dělníku, jehož příslušenství k jiné organizaci nebylo zjištěno, jehož vůle tedy ve směru, o který jde, nebyla se vůbec ještě rozhodla, kdežto v této trestní věci bylo v užívání osobní svobody překáženo osobám, právě pro jejich odchylně — od stěžovatelů — smýšlení politické a pro předáctví v jiném sdružení. Než i jinak jsou vývody zmateční stížnosti pochybeny. Odnášejí se — zaměřující účel, pohnutí činu s úmyslem — k povaze účelu, k němuž činy stěžovatelů směřovaly, nezabývají se však povahou prostředků (činů), jejichž úmyslným použitím tohoto účelu se bylo domáháno. Činy tyto, nikoliv ony účely jsou předmětem právního hodnocení trestním soudem, jemuž jest samozřejmě vycházeti výhradně ze zákonů, v době, o kterou jde, platných. Nelze předem shledati útoku přívrženců strany křesťansko-sociální na organizaci sociálně-demokratickou, na Svaz horníků v tom, že oni odmítají vstoupiti do tohoto svazu a platiti předepsané jeho členům příspěvky; neboť tím práva svazu nikterak poškozena ani ohrožena nebyla, třeba že by zájmům svazu sloužilo, kdyby odštěpenců tu nebylo. Třeba že z vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919, čis. 662 sb. z. a n., v čase spáchání činu ještě plativšího (§ 7 odstavec první zákona ze dne 12. srpna 1921, čis. 309 sb. z. a n.) se podává, že stát a vláda počítají s více odborovými organizacemi dělníků, byť v témže závodě zaměstnaných, budiž propuštěno, že utvoření odborové organizace jednotlivce, obsahující všechny dělníky téhož odvětví, aspoň v témže území hospodářském zaměstnaných, jest účelno a vyhovuje zájmům dělnictva, veřejnosti a státu; nelze však připustiti, aby tohoto žádoucího prý účinku bylo se domáháno činy, příčícími se zákonům, zejména činy trestnými. Budiž dále připuštěno, že v případě střetnutí se zájmů veřejných se zájmy jednotlivce předčí ony tyto; než nejedná se v této věci o to, že zájmy, o kterých stížnost tvrdí, že jsou veřejné, střetly se se zájmy jednotlivců, nýbrž o to, že ony zájmy střely se s právními statky jednotlivců, zákonem chráněnými, zejména s právem spolčovacím, t. j. s volností, přináležeti nebo nepřináležeti k tomu neb onomu spolku nebo sdružení, právem to, jehož úmyslné rušení zakazuje druhý odstavec § 114 ústavní listiny jak jednotlivcům tak i sdružením, a střetly se s právem na vykonávání výdělkové činnosti kdekoliv, §em 108 ústavní listiny zaručeným, a střetly se konečně s právním statkem, §em 93 tr. zák. chráněným, totiž s právem, volně se pohybovati a zdržovati se kdekoliv. Nejde v této věci o stávku, o výluky neb o podobné činy, jimiž ta která organizace uplatňuje vliv, jaký jí propůjčuje okolnost, že v sobě zahrnuje převalnou většinu zájemníků, v ten směr, aby se jiná osoba přizpůsobila požadavkům organizací v zájmu členů a celého stavu kladeným, tím způsobem, že se obmezuje na uplatňování svého vlivu, uvarujíc se jinakého nátlaku a násilností. Stížnost tvrdí, že tu jde o pouhý přestupek dle § 496 tr. zák., ohledně

něhož osoby, s nimiž bylo zle nakládáno, neucinily návrhu na potrestání. Stížnost není v právu. V tomto případě jde o násilí rázu Šu 98 tr. zák., neboť nalézací soud zjišťuje, že bylo vykonáno skutečné násilí na osobách všemi obžalovanými, že obžalovaní chtěli svým jednáním vypudit sedm dělníků, jimž násilí skutečně činili, z práce v závodě a že jednali tak v úmyslu, by bránili těmto dělníkům ve volném rozhodování vůle, bráti podíl na spolupráci na jámě J., tedy aby je donutili k zanechání práce tam, kde pracovat chtěli a měli. Tato zjištěná činnost stěžovatelů nenaplnuje, jak nalézací soud mylně za to má, skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 93 tr. zák., nýbrž skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí vydíráním dle § 98 lit. a) tr. zák. Shledal-li však nalézací soud v tomto jednání obžalovaných pouze zločin dle § 93 tr. zák., nemohou si obžalovaní stěžovati, že se jim tímto posouzením věci stala křivda, ježto, kdyby byl nalézací soud skutkový děj po stránce právní správně posoudil, byl by přišel v úvahu trestný čin mnohem těžší, než kterým byli obžalovaní uznáni vinnými; totiž zločin veřejného násilí vydíráním dle § 98 lit. a) tr. zák., na nějž dle prvního odstavce § 100 tr. zák. jest stanoven přísnější trest, než v první větě § 94 tr. zák., dle níž stěžovatelům byl trest vyměřen soudem nalézacím. Účelem zmateční stížnosti obžalovaných jest však dle § 282 odstavec první tr. ř., přivoditi rozhodnutí pro ně příznivější. Této možnosti tu není, protože nezbývalo než zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 911.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Vsunutí se neobchodníka do obchodu nezakládá ještě samo o sobě skutkové podstaty Šu 11 čís. 4 lich. zák., pak-li není jím přechod zboží stížen, nebo zdržen anebo zdražen.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1922, Kr II 358/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního nalézacího soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 5. dubna 1921, jímž byli uznáni vinnými přečiny předražování, naznačenými v § 11 čís. 4 a § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Po právní stránce uvedl

v d ů v o d e c h:

Hledě k povaze zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jakožto normy, vydané k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno (čl. I. tohoto zákona odkazující na čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. o zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby, pak § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. a nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n.), dlužno při rozhodování otázky, spadá-li ten který čin pod hledisko trestních sankcí zákona o trestání válečné lichvy